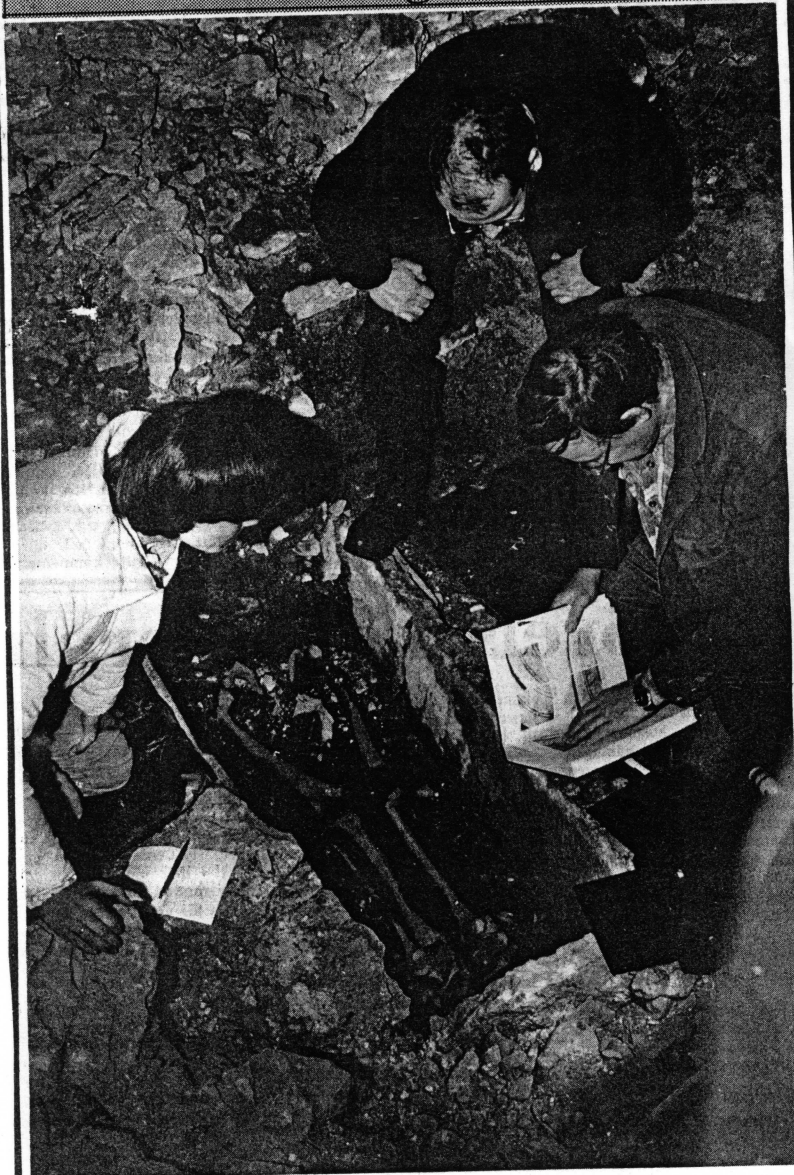

Sensationellt fynd håller nu på att friläggas:

Runsten gravkista i S:t Hans!

Runsten blev grav i Visby

Ett unikt fynd har gjorts under golvet till S:t Hans kyrkoruin i Visby. Där har man upptäckt en runsten som delats och byggts om till gravkista.

På bilden syns ett par runexperter samlade kring gravkistan som bara är frilagd till hälften så att endast den dödes ben sticker fram.

Runstenen är cirka 1000 år gammal, graven 400 år yngre. Runorna berättar om två gotlänningar, far och son. Men inget sägs om Botair från Akebäck, han som skall ha byggt Visbys första kyrka just här.

Knäböjande vid graven syns Thorgunn Snaedel och Helmer Gustavson, runexperter från riksantikvarieämbetet. Stående Ragur-ärkeologen Eric Swanström, som leder utgrävningen.

SIDAN SJU

v g v

Av OLA SOLLERMAN
Ett fynd, som också experterna kallar sensationellt, har gjorts vid de arkeologiska utgrävningarna i St. Hans kyrkorum i Visby.

Fyndet består av en runsten, som delats och använts som gravkista under kyrkans golv. Runstenen är troligen från 1000-talet och berättar bland annat om två gamla gudar, Halkar och hans son Thoralver — eller Torleif som vi skulle säga idag.

—Fyndet är unikt och sensationellt. Bara vartannat eller vart tredje år upptäcker vi en ny runsten och det är första gången jag sett en runsten användas för att bygga upp en gravkista. Däremot brukar man hitta runstenar inmurade i kyrkomurar, förklarar Helmer Gustavsson, hirtest runsexpert från riksanhvarvambetet i Stockholm.

Nu väntar man med spänning på vad resten av runstenen skall avslöja. Ännu är bara halva gravens och därmed också halva runstenen frilagd. Över andra halvan vilar ännu drygt ett två meter lager av jord och grus.

BOTAIKS KYRKA?

Det är Ragn-arkologen Eric Svasse» Swanström som gräver ut St. Hans. Han gjorde i föj en annan sensationell upptäckt på platsen. Han hittade då rester av en äldre, romansk kyrka och med hopp att hitta en kanske ännu äldre kyrka, en träkyrka, som skulle vara den alla äldsta kyrkan i Visby och på Gotland. Den kyrka som enligt Gutassan Botair från Akeböck byggde.

Rester av denna äldsta kyrka har Eric Swanström ännu inte lyckats hitta men däremot flera rester av den äldre, romanska kyrkan och av den senare gotiska kyrkan som i storlek kunde mäta sig med domkyrkan.

Under de gamla kyrkorna — på en nivå drygt två meter under nuvarande markyta — har

han också hittat ett 3-tal gravar. Därtill har grav som har en äldre runsten förmod till gravkista.

HAN VAR GUTE

Eric Swanström daterar gravan till 1400-tal efter några mynt han hittat intill den döde. Men runstenen runt gravan är troligen 400 år äldre eller från 1000-talet, den tid då ännu vikingarna och hedendomen levde kvar. Men den här runstenen, påpekar Helmer Gustavsson, är ett kristet monument. Det visar det kors som delvis syns på en av bitarna.

Förutom koret skymtar slungor och ett drakhuvud, det mesta fint ristat och välbevarat. Hittills har man upptäckt ett 90-tal runtecken.

Några av dem har Helmer Gustavsson och Thorgunn Snaedel, bägge experter från runverket på riksanhvarvambetet, redan lyckats tyda. Det är gotländska runor, förklarar de, och med typiskt gotländska namnformer.

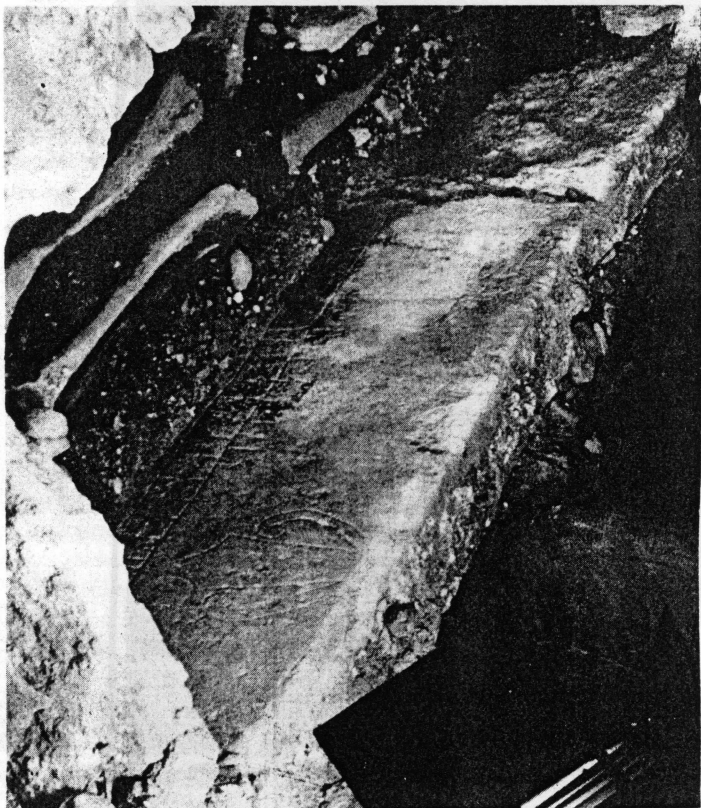
», reste kummel efter Halkar, sin far står det på ett ställe. På ett annat står att »Thoralver reste stenen».

VEN KLOTTTRADE?

Runstenen har kanske varit 70 centimeter bred, en och en halv meter hög, förmod som ett nyckelhål och rest till minne av pappa Halkar. Innan stenen användes som gravkista har den sannolikt stått rest just här i närheten av St. Hans, gissar Helmer Gustavsson.

Det är en kalksten, slipad på framsidan och slätbägen bak. Den är välbevarad även om någon faktiskt varit framme och klottrat på den. Men också klotter består av runor och den skyddige lär alltså ha varit medelida.

Graven ligger på gränsen till kyrkans kor med den dödes fötter mitt under trinnhagens plats. En fin placering som tyder på att den döde var en

Nedre delen av gravkistan, där den dödes ben syns till vänster. Till höger kistans vägg som består av en runsten. Några runtecken kan skönjas i nederkanten och däröver ämnen till ett kors.

placeras i Fornsalen. Ammars kan gravkistan rekonstrueras i museet. Men först skall alltså hela gravens friläggas och Eric Swanström kan fortsätta jakten på Botairs första kyrka öbygd i Vi, nedanför Klintens».

Man av rang, kanske en präst. Men ännu sticker endast den dödes ben och häcken fram ur den drygt två meter höga väggen av jord och grus. Därmed göms också halva runstenen med de budskap den kan ge.

Att där står något om Botair från Akeböck är förstas ett önsketänkande — stenen har ju redan visat andra namn. Det lär dröja länge innan hela gravens friläggd. Då vet man också om alla delar av runstenen finns kvar.

Om alla bitar finns bevarade kan man tänka sig att den sätts ihop, målas upp och kanske